

Gazeta este pe două ori, adică: Mercuria și Sâmbata.
Foliea odată pe săptămână, adică: Mercuria. Prelu-
loră este pe unu anu 10 f. m. c.; pe diumătate
a unu 5 f. in lăintru Monarhiei.

Pentru țeri străine 7 f. pe unu sem. pe si anulu
intregu 14 f. m. c. Se prenumera la tôte poste
imperatei, cum si la toti cunoscutii nostri DD. corr-
espondinti. Pentru serie „petit” se ceru 4 cr. m.

GAZETA

TRANSILVANIA.

Monarchia austriacă.

TRANSILVANIA.

Blasiu, 31. Iuliu s. n. Essamenele de promoțiune amesurate planului ministerialu de organizațiune începuse în 15. l. c. s'au continuat pe în 27. Pe lungă directorulu gimnasialu, și professorii respectivi la aceste essamene avuramă onore și de presinția D. canonicu Timoteiu Cipariu ca delegatu d'în partea Illustritatei Sale Domnolui Episcopu. — Resultatulu osteneleloru puse în cursulu anului scolasticu atatu d'în partea profesoriloru catu și a studenților a fostu îmbucurătoriu. Cu tôte ca cei mai multi scolari, carii au concursu la acestu gimnasiu, suntu fii unor parinti seraci, și departati de locul acesta: totusi e demnu de însemnatu, ca parintii începudu asi cunoscce misiunea sa și ca celu d'intăiu officiu alu loră este creșterea fiiloruși n'au crătiatu ori și ce a sacrificia pentru implinirea acestui înaltu officiu. În 15. lunci curențe s'a începutu și essamenulu de maturitate în scrisu; er' celu vorbalu l'au depusu în 29 13 tineri sub presiudu D. canonicu Teodoru Sereni ca comissariu essamenului de maturitate pentru anulu acesta d'în partea Escelsulu c. r. guberniu. De si capacitatea acestoru tineri e deosebita, totusi din lucrările clausurale, și după respunsurile d'în essamenulu verbalu s'au judecatu toti de maturi și demni de a tréce la universitate; în privința vocatiunei dintr'acești tineri suntu destinați 6 spre a merge la facultatea juridica, 2 la medicina și 2 la filosofie. Nulu tinerime studișe în Blasiu și une altele profepte pentru înlesnirea loră de alta data. — În lămle trecute mai primiramă anca dela înaltulu ministeriu de cultu și învețiamentu una machina electrica; avemă buna speranția, ca cu cuantulu de bani adunatu și care se va mai aduna spre acestu scopu, precum și prin parintiasca favóre a Escelsulu guberniu fiscalele și cabinetulu naturalu catu mai în scurtu timpu va fi pusu într'o stare înfloritoria.

Dela gura Muresiului, 20. Iuliu. (Capetu.) Asia de norociti furamă noi p'aci, și pôte mai multu de catu pe catu meritamă cate unu Brănu și cate unu Danu, încatu la ceea ce de sute de ani prin singur'a influința a noastră, a preotiloru, nu puturamă ajunge, cu ajutoriulu și influința c. r. comisari amu devenitu în restimpu de unu anu, doi. Cine n'ar recunoscce o acésta nici o data n'ar merita a se numi parinte ei singuru numai obscurantu și impilatoru de poporu. Pentru acésta activitate desfășurata cu sincer'a consciința la implinirea ordinațiiloru mai înalte ne aflamă forte multiamțori și înaltulu c. r. guberniu. Inse cine ne va garanta pe viitoriu supastrarea în stutu quo s'eu îmbunătățirea acestoru institute urdite și asiediate spre a fi solidate? După cum audimă prin jaloba archipastorésca din Sibiu sea tiermuritu înriurintia celoru caroru avemă a multiami începutele este îmbucurătoare*). Comisariulu avea o privighiere ne adormita asupra înaintarei scolare, elu își cerea raportu despre tóta

*) După cum scimă înriurintia DD. c. r. comisari nu s'a limitatu neci de catu în ceea ce privesce la indemnarea d'a se face scoli d'ase lipsa și asiedia plata dascaliloru și d'a se aplica dascali harnici la ele și s'au scaderi s'eu prepuse politice, ci din contra acésta é un'a din cele mai sante datorii demandate decatra înaltulu guberniu; numai aminiștratiunea interna se comite respectiveloru confesiuni și si acésta cu supravighiere, și reportare déca se face verunu sporiu s'eu se dormițéza. Se simu pré incredințiatu ca înaltulu guberniu primesce cu cea mai mare placere ori ce pasi de înaintare în oieptulu scôloru, numai catu vrea, ca armonia sa se supastredie din tôte partile. Asia dara nu e nici o cauza ca cineva se remita din zelulu seu d'a uidițoci și si renasce scôlele. — Dloru! Se privimă la bunetia și folosulu lucrului, și persônoloru se le damă pace, se fie de ce colóre voru fi.

înaintarea de repetite ori dela dascali, elu ce e dreptu provisionă scôlele cu dascali destoinici, cam dearendulu cu barbati dela Nasaidu, fora sei fi trecutulu prin minte, cumca cineva nu pôte suferi harnicia persônoloru, de catu numai confesiunea loră. — Acum vomu vedé unde voru recadé abia nascutele scoli, ca alti dascali apti p'aci nu se afla, apoi servitorii și nepotii unui s'eu altui interesatu tôte potu fi, numai dascali nu. Vomu pândi după aminiștratiunea unui Brănu și altui Danu, și ne vomu bucura, déca ei cunoscundusi datorria și misiunea sa se voru îndura a visita și scôla macaru de cate ori visitéza alte case private pe anu. Atata despre scoli la care nu potu retacé, ca D. C. se nevoea, cu scopu d'a puté înființa o scôla normala, a pune la cale arendarea unui dominiu la Paraidu prin comune, din a carui venitu apoi sa se înființéze o scôla buna normala, ai comunele o vrea acésta, inse fa bine astépta reu.

Se mai atingu și despre besericele cele de pétra care cu ajutoriulu Dlui comisariu se au pusu în stare activa. Beseric'a unita d'în Gurginu, ce se începú înainte de revoluțiune, era p'aci sa se deserteze, éra D. C. află midilóce, și acum bravii poporeni procedu cu zidirea ei. — La Rascoa vru comun'a asi face beserica de lemnu, neavendu decatu 100 f. v. v. capitalu. D. C. svatui și induplecá pe comuna, ca se faca stangini de lemne din copacii cei uscati, cari ducunduse la Reginu înmultira fondulu peste mie; varu puse se ardia aci în locu unde se aflau pétre destule de varu și astadi facundu și cruce multiemescu toti gubernului, ca le a tramisu unu com. asia de binevoitoriu. Asemenea facú și într'alte locuri cu beseric'a neunita la Disnajo — caroru li se înlesni asemene redicarea besericei. În Rusu s'a cerutu cartirulu fostu de oficiru pentru locu de beserica; și capatanduse, va ajuta, credemă, și pe miser'a acea comuna. Aici mai facu o observatiune cumca tôte comunele fora deosebire de nationalitate se bucura în asemene masura de svaturile și ajutoriulu celu întieptu alu DDloru comisari. — Candu amu vedé ca lucra reu și cu stricarea noastră amu poté rechiamă; inse din seninu numai unu pismaretiu aru pasi cu nemultimiri și eara acela, care n'ar puté suferi pasi de înaintare. Atata dela gur'a Muresiului, ad. unde începe plutirea pe elu.

Unu romanu bunu.

UNGARIA. De lunga Baica mare, 8. Iuliu. Noptea d'în 2. Iuliu spre Dumineca fu îngrozitoare pentru noi într' atatu, catu și portile jadului inca saru infricosia. — După caldura nesuferibile de vreo patru zile se sculara nisce nuori dela apusu purtatori de grindina, și se resbunara atatu de complitu, în catu dela virfulu codrului de catra Nanda — trecandu spre resaritu — la hotarele Birseu, Farcasa, Buzesci, Colțiré, Ariesiu, Busac, tôte promontoriele dela Baica mare, și Baieasprie — tôte le derimara, în catu nici frundia pe copaci n'au remasu, lasandu în urmasi o struncinatura de inimi, și miselatate forte simțitoare. — Si poporul comunu cui ascrie cauza acestei abiciuniri? — Singuru preotilor; — pentru ca cutari dile tienute de mosii, și stramosii lor', precum: Foca, Povoii, Bartolomeiu, Palie s. a. precum și Joile dela Pasci pana la secere, nu se mai vestecu a se serba, cum facura betranii preoti — și pentru 'acea near certa Ddieu!*) — Si candu scriu acestea cu inima sfasiitá imi aducu aminte de ceea ce dice S. Pavel ap. în cartea catra romani c. 13, v. 12: „Fratilor! noptea au trecut, éra dioa sau apropiat, se lepadamă dar lucrurile întunerecului, și se ne îmbracamă în arma luminii. — Ca diu'a cu cuviința se umblamă, nu în ospetie, și în betii, nu întru curvie, și întru fapte de rusinenu întru price, și în pisme. — Acestea sunt

*) Amu diso necurmatu, ca fora scôla nici crestini buni, dara Dieu nici romani înaintai nu vomu vedé. De ce n'a pututu beseric'a de atatia seculi desradacina unele superstiuni ca aceste? Si déca n'a pututu, de ce nu i alaturamă scôla spre ajutoriu? R.

Cronica straina.

се дигнати де се рестърни кадеа ди каре се афа Д. епископи кз зпн каноникс, фъръ асе фи дигнатиатъ вро пенорочире.

АВСТРИА. *Vienna.* Маи еши о патенъ димперлътскъ дин 29. Ізлѣ 1853 прии каре пентръ тотъ кзырнеца димперлътскъ афаръ де граница милитаръ съ емиге ши се дефице о повъ ордине де прочедѣра криминаль.

Зиса ди каре ва дитра ди активитате ачестъ ордине се ва пвѣлика дънъ ачѣста.

Tier'a romanésca si Moldavi'a.

Бьспреути, 21. Ізлѣ. Съв датъ ачѣста читимъ ди „*Вандерер*“ о кореспондентъ каре нѣ поте фи декътъ фѣтълъ зпн романовѣгъ. Кореспондентъ е зримъторѣа: „Дѣса ворѣре че чиркълѣзъ прии зисрале деспре зпн статъ де романъ инѣриоръ пѣмай ди фѣзриа знеі Редакциѣи ауссене знде дикъ нѣ с'аѣ възвѣтъ ниі одатъ врезнѣ корнѣ де бивоѣ вахалѣс сеѣ пѣтѣтъ фабрика.

Пентръкъ маі дигтѣзъ консълѣзъ рѣсескъ D. де Кампінскі дичне кз аперитате ни кз таре привегѣре ди тотъ Цара; апоі ди тотъ повъзвѣнеа ачѣста романъ нѣ се афѣ материалъ дин каре арѣ пѣтѣ чинева фи ди старе се кълдѣскъ зпн статъ. Цара е проприетатеа воерилоръ ши о парте а проприетѣдѣи ачѣстѣа стъ дин постѣри каре дънъ зпн ширъ де ані се скимъ ши ле капѣтъ пѣмай ачѣла каре пѣтеште маі мѣлѣ. Атъзъ воеріи афѣторі ла кърнѣ, кѣтѣ ни чеіалди сѣнтъ сѣнгѣрѣ нѣмай дѣстрѣменте ди тѣпѣле рѣсе.

ТЪРЧИА. Constantinople, 25. Ізлѣ. Песте пѣдѣне зиле ворѣ сосі аичі 20,000 фѣиорі ди гарнисонъ, не карі ди адъче флота еиптенѣтъ карѣа с'а зисѣ кѣ с'а ши семпалитатъ. Европѣи се темѣ кѣ ачѣстѣ поѣ элементъ ва маі тѣри ши маі таре ферментъдизнеа каре ши пѣпъ акъмѣ с'афѣлъ дитр'зпн градъ дѣстѣлѣ де таре ди попоръдизнеа тѣрчѣскъ, ши кѣ ачѣсте трѣне че винѣ спре дитѣ-рѣреа Порціи, потѣ дикъ прии вре о неферичѣтъ ерѣмпере а фанатѣстѣлѣ сѣ адъккъ зпн ресѣлатѣ кѣ тотъ дѣимпротѣвъ ла каре се астенѣа. Кѣткъ Рѣсія треbbe сѣ дорѣскъ о атаре епѣкодъ каре сѣ грѣбѣскъ прорѣмпереа дѣжтѣнѣи дитре тѣрчѣ ши крѣштѣнѣи ши сѣ адъккъ трѣба ьрѣши пе зпн терѣнѣ рѣліѣиосѣ, се креде таре де мѣлѣ.

Д'ачѣеа ши гѣбернѣлъ тѣрчѣскъ се невоѣесте пе кѣтѣ дѣлѣ дигѣдѣе пѣтерѣе салѣ чѣле пѣдѣне а пѣне зпн фѣрѣзъ кѣтѣ маі стрѣнѣсѣ ла фанатѣстѣлѣ рѣліѣиосѣ.

Дар дакъ ачѣстѣ фанатѣстѣ рѣліѣиосѣ алѣ тѣрчѣлоръ дѣши ва дитѣрѣче корпѣле салѣ диконтра гѣбернѣлѣи дѣсѣши че ва фи? Еиптенѣи нѣ сѣнтѣ Марсѣлианѣ, а кѣрорѣ интраѣ ди Парѣс кѣшѣ-нарѣ ачѣле сѣене дигрозѣторѣ дѣла 1793. Чи еї сѣнтѣ Мослѣ-минѣи, ѣмѣнѣ карі винѣ ла Констанѣинополѣ сѣ апѣре рѣліѣизнеа ерѣ нѣ полѣтика, ла каре еї нѣ причѣнѣ нимѣка. Рѣліѣизнеа есте мѣжлокѣлѣ легѣторъ ши атрѣгѣторъ, каре ди адъче Падѣмахѣлѣи трѣне дин Аѣсія ши дин Аѣфрика; семѣлѣна ши стѣгѣлѣ пророкѣлѣи сѣнтѣ ачѣле мѣжлоѣче че дѣстѣпѣтъ пе тохамѣданѣлѣ чѣлѣ простѣ дин флегма лѣи. Че е лѣи де Скѣзѣа? Че хавар арѣ елѣ де дѣсѣр-тѣдизнѣле чѣле дѣпломатѣче але лѣи Рѣшид Паша? Елѣ ва сѣ пѣпъ шѣпа, кѣчи елѣ маі креде ди сѣине; фѣиндкъ креде ди пророкѣлѣ сѣѣ. Вѣдѣреа Констанѣинополѣи, а ачѣстѣи дѣмпѣрѣтѣстѣи чѣтѣдѣи тѣрѣде е ди старе а анрѣнде ши а дѣфѣлѣкѣра ентѣсѣастѣлѣ тѣр-кѣлѣи, а тѣри кредѣнѣа лѣи ди пѣтереа саѣиѣи тѣрчѣстѣи. Лѣкрѣ нѣ де мѣраре, кѣчи дѣсѣши европѣнѣлѣ ла прѣма вѣдѣре а Констанѣинополѣи сокотѣсте кѣ ачѣи треbbe сѣ фѣлѣ пѣтѣлѣ чѣнтралѣ алѣ зпнѣи пѣтѣнтѣ дѣмпѣрѣи ши кѣ о наѣизне, каре арѣ о аѣтѣелѣ де чѣтѣте треbbe сѣ фѣлѣ зпкъ пѣтѣнтѣ ши пѣлѣ де вѣаѣ.

Мѣслѣминѣлѣ чѣлѣ стрѣинѣ, каре вѣне аичѣ, се кѣпрѣнде ла прии инѣтѣнтѣ де асѣмѣнеа сѣмпѣментѣ, ши ѣкъ пентръ че вѣлѣреа трѣнѣлоръ аѣжѣторѣ дин Еѣипѣтѣ дѣсѣфѣлѣ ѣрекарѣ таре грѣцѣ, ши кѣтѣ се спѣне, рѣлѣлѣ пѣте сѣ винѣ маі мѣлѣтѣ дин партеа ѣфѣ-дѣрилоръ дѣкѣтѣ дин а сѣмпѣлоръ солѣади еиптенѣи. Дѣкъ партѣга чѣа рѣсѣлѣкъ, каре нѣчѣдекънѣ нѣ е аѣорѣнтѣ, е некредѣнѣиосѣ прии вѣлѣреа еиптенѣилоръ темѣдизнеа еї (де а черка а се пѣне ди фѣрѣтѣеа трѣвѣлоръ) пѣте сѣ крѣскъ.

Дар дакъ ачѣстѣ фанатѣстѣ рѣліѣиосѣ алѣ тѣрчѣлоръ дѣши ва дитѣрѣче корпѣле салѣ диконтра гѣбернѣлѣи дѣсѣши че ва фи? Еиптенѣи нѣ сѣнтѣ Марсѣлианѣ, а кѣрорѣ интраѣ ди Парѣс кѣшѣ-нарѣ ачѣле сѣене дигрозѣторѣ дѣла 1793. Чи еї сѣнтѣ Мослѣ-минѣи, ѣмѣнѣ карі винѣ ла Констанѣинополѣ сѣ апѣре рѣліѣизнеа ерѣ нѣ полѣтика, ла каре еї нѣ причѣнѣ нимѣка. Рѣліѣизнеа есте мѣжлокѣлѣ легѣторъ ши атрѣгѣторъ, каре ди адъче Падѣмахѣлѣи трѣне дин Аѣсія ши дин Аѣфрика; семѣлѣна ши стѣгѣлѣ пророкѣлѣи сѣнтѣ ачѣле мѣжлоѣче че дѣстѣпѣтъ пе тохамѣданѣлѣ чѣлѣ простѣ дин флегма лѣи. Че е лѣи де Скѣзѣа? Че хавар арѣ елѣ де дѣсѣр-тѣдизнѣле чѣле дѣпломатѣче але лѣи Рѣшид Паша? Елѣ ва сѣ пѣпъ шѣпа, кѣчи елѣ маі креде ди сѣине; фѣиндкъ креде ди пророкѣлѣ сѣѣ. Вѣдѣреа Констанѣинополѣи, а ачѣстѣи дѣмпѣрѣтѣстѣи чѣтѣдѣи тѣрѣде е ди старе а анрѣнде ши а дѣфѣлѣкѣра ентѣсѣастѣлѣ тѣр-кѣлѣи, а тѣри кредѣнѣа лѣи ди пѣтереа саѣиѣи тѣрчѣстѣи. Лѣкрѣ нѣ де мѣраре, кѣчи дѣсѣши европѣнѣлѣ ла прѣма вѣдѣре а Констанѣинополѣи сокотѣсте кѣ ачѣи треbbe сѣ фѣлѣ пѣтѣлѣ чѣнтралѣ алѣ зпнѣи пѣтѣнтѣ дѣмпѣрѣи ши кѣ о наѣизне, каре арѣ о аѣтѣелѣ де чѣтѣте треbbe сѣ фѣлѣ зпкъ пѣтѣнтѣ ши пѣлѣ де вѣаѣ.

Мѣслѣминѣлѣ чѣлѣ стрѣинѣ, каре вѣне аичѣ, се кѣпрѣнде ла прии инѣтѣнтѣ де асѣмѣнеа сѣмпѣментѣ, ши ѣкъ пентръ че вѣлѣреа трѣнѣлоръ аѣжѣторѣ дин Еѣипѣтѣ дѣсѣфѣлѣ ѣрекарѣ таре грѣцѣ, ши кѣтѣ се спѣне, рѣлѣлѣ пѣте сѣ винѣ маі мѣлѣтѣ дин партеа ѣфѣ-дѣрилоръ дѣкѣтѣ дин а сѣмпѣлоръ солѣади еиптенѣи. Дѣкъ партѣга чѣа рѣсѣлѣкъ, каре нѣчѣдекънѣ нѣ е аѣорѣнтѣ, е некредѣнѣиосѣ прии вѣлѣреа еиптенѣилоръ темѣдизнеа еї (де а черка а се пѣне ди фѣрѣтѣеа трѣвѣлоръ) пѣте сѣ крѣскъ.

da trizstul an. 1,300,000 p. Akznt prinzipiele Mihael Obrenovici... se adresă kă o formă de manifestă kătră senatul Serbiei...

„Korrespondința Austriacă“ scrie asupra achesti manifestăți... „Achestă dukrișă aș prodășă dă Serbia zăș stotă...“

ELVEȚIA. Față de dukzrkătrăle dela răsărită, kare pntă akzntă nă se pōte ști kăntă se voră deskăzka prin kondișă... „Liberalii čei kămpătașă se zpiră kă konservativii...“

FRANȚA. Parisă, 2. Augstă. Leșitimistii și zlatromontani kăzț dukrișății o polițikă desperată dă kășca oriēntală... „Universul“ organășă zlatromontanișă dășă...

Fransa artēză. Dă portulă dela Brestă artareă nă se pntrekzrtă. Dă čerkzrile polițice se vorbēște kăztkă L. Napoleonă... „Mōnitorulă“ năzliktă mereș artiklă anti-rășii...

din „Morning-Post“, kare ačesta fiindă organășă partidei răsve... liche dă ministerială anglikă stzrēște ači o imprecisăne mare.

RUȘIA și ROMANIA. Dă zășă dă Nr. tr. atinșerzntă kă se dntă dă Varșavia o serbătrōre besericheskă pentză zășă... Akzntă gazetelē răsșitii, dntă kăntă nă dukpztășesktă znelă...

Se măi așă dukă zăște și alte skornitșri sșpersticiōse... kăztkă ikona S. Mariei a făzktă mișnii și kă zășzrile dntă pșzră... kăztkă Dzeulă răscesktă e čelă măi mare și măi tare —

— Măi dzăzntă se măi skrēa: kă dă 15. Izlă a pornită flogă... de nă Mareă Baltikă a Rășiei dntă portulă dela Kronštāt... kăztkă M. prinčipe Konstantină va treče marșzta sa prin Austriă kătră armata de okzntăzșne.

La Varșavia stă zășă lagzră de 65 mi oștășii, zășă zășă... nșmăi kă skopă de a fāče manevrelē dădatinate de tōșă...

NOVICIMŢ. „Koresp. aștr.“ nă așče prēdncem... ūștīre despre pștrareă nșčii čeneralē dă zrtztrōrelē: „Pșzră...“

Dătrō korespondință d'în Băzrēștă dă „Fremdenbl.“ dukă se așă ačestă ūștīre, kă adăzșă kă pșterile Ezropene... zātă așpșrășii se deē garanție Rășiei dă repozrtă kă lokkă...